

Markku Rossi kesk

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä karjalan kielen ja kulttuurin opetuksen tehostamiseen (200 000 euroa)

Eduskunnalle

Karjalan kieli kuuluu suomalais-ugrilaisten kielten itämerensuomalaisten kielten pohjoisryhmään ja on suomen läheisin sukulaiskieli. Sen kaikkien murteiden puhujia on vain alle 100 000. Suomessa karjalan osaajia on arvioitu olevan noin 5 000, mutta karjalaa ymmärtäviä on jonkin verran enemmän. Karjalaa on puhuttu Suomen alueella yhtä kauan kuin suomeakin. Euroopan alueellisten tai vähemmistökielten peruskirjan suojelemien kielten joukkoon karjalan kieli on lisätty vuonna 2009 tehdyllä asetusmuutoksella, joten sillä on EU:ssa vähemmistökielen asema. Karjalan kieli on ainoa Suomen kotoperäinen vähemmistökieli, mutta sillä ei ole kuitenkaan virallista vähemmistökielen asemaa Suomen lainsäädännössä eikä kielen tukemiseksi ole laadittu kielipoliittista toimintaohjelmaa, jollaiset Suomessa on romanikielellä sekä saamelais- ja viittomakielillä. Suomen kulttuurihistorialle karjalan kielellä on merkittävä vaikutus, sillä Kalevalan pohjana olleen kansanrunouden alkuperäinen kieli on vienankarjala.

Karjalan kieli ja kulttuuri ovat erittäin uhanalaisia Suomessa, johon myös Euroopan neuvosto on kiinnittänyt huomiota ja todennut asian päätöslauselmassaan Resolution CM/ResCMN(2017)1. Karjalan kielen ja kulttuurin voimaannuttaminen on kuitenkin vielä mahdollista, jotta ne säilyvät ja rikastuttavat suomalaista kulttuuria myös tulevaisuudessa. Voimaannuttaminen edellyttää institutionaalista ja lainsäädännöllistä tukea, yhteiskunnallisen näkyvyyden parantamista sekä resursseja.

Karjalan Kielen Seura ry (KKS) on käynnistänyt karjalan kielen ja kulttuurin elvytysohjelman, hanke alkoi vuonna 2017. Hanke pyrkii lisäämään karjalan kielen opetusta ja sitä kautta lisäämään kielen käyttöä suomalaisessa yhteiskunnassa sekä lisäämään karjalankielisiä kieli- ja kulttuurituotteita ja palveluita. Hankkeen sisältöjä ovat mm. varhaiskasvatus, kouluopetus, nuorten toiminta, aikuisopetus, tutkimus, julkaisutoiminta, Karjalan kielen lautakunta, taidehankkeet, verkkokirjasto, kansalaisopistojen opettajien täydennyskoulutus, lastenlevy, musiikkileikkikouluryhmät, ystävätoiminta, selko-karjalan oppikirja, kielileirit sekä karjalankielinen satu- ja lukutuntitoiminta. Hanke tekee yhteistyötä muiden eurooppalaisten kieli- ja kulttuurivähemmistöryhmien kanssa ja osallistuu Digital Language Diversity Project (DLDP) -hankkeeseen, joka rahoitetaan Euroopan unionin Erasmus+-ohjelmasta. Karjalan kielen ja kulttuurin elvytysohjelmalla on myös tarkoitus lisätä karjalankielisen yhteisön omaa tietoisuutta itsestään, kielestään ja kulttuuristaan sekä kohottaa itsetuntoa. KKS toteuttaa karjalan kielen ja kulttuurin opetuksen tehostamishankkeen yhteistyössä Valamon Opiston, eri kansanopistojen ja Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksen kanssa.

Talousarvioaloite TAA 497/2018 vp

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 200 000 euroa momentille 29.01.50 Karjalan Kielen Seura ry:lle karjalan kielen ja kulttuurin opetuksen tehostamiseen.

Helsingissä 28.9.2018

Markku Rossi kesk